

# WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

---

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

Vragenlijst 123

DECEMBER 2000

## LICHAAM 4

---

Dialect van : .....(stad, dorp, gehucht, wijk),

.....(gemeente).....(prov.)

---

### GESPROKEN DOOR :

Naam : .....

Geboorteplaats : .....

Geboortjaar : .....

Waar opgegroeid : .....

(vroeger) beroep : .....

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend : .....

Dialect van moeder : .....

Dialect van vader : .....

Dialect van echtgeno(o)t(e) : .....

Ik ben naar school geweest tot ..... jaar

Datum van invullen van vragenlijst : .....

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

### OPGETEKEND DOOR :

Naam : .....

Geboorteplaats : .....

Geboortjaar : .....

Dialect : .....

(vroeger) beroep : .....

Ik ben naar school geweest tot ..... jaar.

Hoogste diploma : .....

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

## 4. Bewegingen en houdingen

### 4.1 Met betrekking tot het lichaam zelf

Hoe noemt men in uw dialect:

|                                                                                                                                                                                                     |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 1. Niet kunnen stilzitten, altijd in beweging moeten zijn?                                                                                                                                          |  |
| 2. Een persoon die niet kan stilzitten, die altijd in beweging moet zijn?                                                                                                                           |  |
| 3. Niet kunnen stilzitten op een stoel, voortdurend heen en weer bewegen?<br><br>Bv. Hij zit heel de tijd op zijn stoel te .....                                                                    |  |
| 4. Een persoon die voortdurend heen en weer beweegt op zijn stoel?                                                                                                                                  |  |
| 5. Met een stoel van voren naar achteren bewegen door de beide voorpoten van de stoel in de lucht te steken?<br><br>Bv. Zit niet zo met je stoel te .....! Dat is slecht voor de stoelpoten!        |  |
| 6. Heen en weer bewegen op een plankje dat met twee touwen aan een horizontale buis of balk is vastgemaakt?<br>Bv. In de speeltuin glijden de kinderen van de glijbaan en ze kunnen er ook .....    |  |
| 7. Een grote beroering, wanorde of chaos, meestal op een plaats waar veel mensen bijeen zijn, en meestal wanneer er een ernstig voorval geweest is?<br>Bv. Na de ontploffing was er een grote ..... |  |
| 8. Zich te voet voortbewegen in het algemeen?<br>Bv. Fietsen of autorijden doe ik niet veel; ik hou ervan om te .....                                                                               |  |
| 9. Zich rustig, gemakkelijk, genietend en zonder zich in te spannen te voet voortbewegen?<br>Bv. Zonnige middagen zijn zeer geschikt voor oudere mensen om rustig in het park wat te .....          |  |

|                                                                                                                                                                                                  |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 10. Zich met de benen snel voortbewegen, het op een drafje zetten?<br>Bv. Ik moest .....om hem nog in te halen.                                                                                  |  |
| 11. Zeer snel lopen?                                                                                                                                                                             |  |
| 12. Iemand die zeer snel kan lopen?                                                                                                                                                              |  |
| 13. Bij het gaan grote stappen maken?                                                                                                                                                            |  |
| 14. Driftig, woest, onachtzaam wandelen of lopen?<br>Bv. Na die ruzie kon hij alleen maar boos naar huis .....                                                                                   |  |
| 15. Stevig doorwandelen; er stevig de pas inzetten?<br>Bv. Hij is een ervaren wandelaar. Als je met hem meegaat op een van zijn tochten moet je zelf ook .....                                   |  |
| 16. Iemand die altijd stevig doorwandelt, die er altijd stevig de pas inzet?                                                                                                                     |  |
| 17. Zich spoeden, er stevig de pas inzetten en soms zelfs lopen omdat men anders ergens te laat zal komen?<br>Bv. Hij moest ..... om zijn trein te halen.                                        |  |
| 18. Niet veel tijd hebben, vol ongeduld zijn en daarvan blijk geven?<br>Bv. Men loopt een vriend tegen het lijf, maar die heeft geen tijd om even stil te houden, dan zegt men dat hij ..... is. |  |
| 19. Heen en weer stappen terwijl men piekert of omdat men ongeduldig is?<br>Bv. Een jongen is ongeduldig aan het wachten op een telefoontje van zijn vriendin: hij is aan het .....              |  |
| 20. Verwijfd rondlopen?                                                                                                                                                                          |  |
| 21. Enigszins voorovergebogen en naar de grond kijkend lopen, eventueel met een kromme rug?                                                                                                      |  |
| 22. Een persoon die enigszins voorovergebogen en naar de grond kijkend loopt, eventueel met een kromme rug?                                                                                      |  |
| 23. Dooreenlopen met veel rumoer?                                                                                                                                                                |  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Bv. De kinderen zijn onhoudbaar. Zie ze daar op de speelplaats eens .....!                                                                                                                                                                                                                        |  |
| 24. Stilletjes op de toppen van de tenen lopen?<br>Bv. Om de baby niet wakker te maken moet zij altijd .....in huis.                                                                                                                                                                              |  |
| 25. Langzaam, zonder zich in te spannen, zonder doel rondlopen?<br>Bv. Bezie hem weer .....!                                                                                                                                                                                                      |  |
| 26. Een persoon die langzaam, zonder zich in te spannen, zonder doel rondloopt?                                                                                                                                                                                                                   |  |
| 27. Langs de straten zwerven?                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
| 28. Een (haveloos) persoon die altijd langs de straten zwerft?                                                                                                                                                                                                                                    |  |
| 29. Nooit thuis zijn, altijd op zwier zijn, altijd van de ene plaats naar de andere gaan?                                                                                                                                                                                                         |  |
| 30. Een persoon die nooit thuis is, die altijd op zwier is, die altijd van de ene plaats naar de andere gaat?<br>Bv. Zij is nooit thuis; ze is een echte .....                                                                                                                                    |  |
| 31. Zodanig lopen dat de zolen van de schoenen over de grond schuiven?<br>Bv. Een moeder zegt tegen haar kind: "Je mag zo niet .....! Hef je voeten toch op!"                                                                                                                                     |  |
| 32. Zich in alle stilte voortbewegen zodat niemand het merkt?<br>Bv. Niemand zag de dief naar de uitgang .....                                                                                                                                                                                    |  |
| 33. Nog goed te been zijn?<br>Bv. Die oude man is nog .....                                                                                                                                                                                                                                       |  |
| 34. Kwalijk ter gang zijn, traag en onvast/wankelend wandelen of lopen en moeite hebben om vooruit te komen?<br><br>Vaak is dit het geval bij mensen van hogere leeftijd.<br>Bv. Na die operatie zal hij nooit meer lopen als vroeger. Zie hem daar nu eens .....door de gang van het ziekenhuis! |  |
| 35. Een (oud) persoon die kwalijk ter gang is, die traag en onvast/wankelend wandelt of loopt, die moeite                                                                                                                                                                                         |  |

|                                                                                                                                                                             |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| heeft om vooruit te komen?                                                                                                                                                  |  |
| 36. Van vermoeidheid traag en onvast/wankelend vooruitgaan, kwalijk ter gang zijn?<br>Bv. Na die lange wandeling kwam ik uitgeput thuis. De laatste meters liep ik te ..... |  |
| 37. Zodanig lopen dat men altijd de linkerarm samen met het linkerbeen naar voren brengt en omgekeerd? Het maakt een belachelijke indruk.                                   |  |
| 38. Een persoon die op die manier loopt?                                                                                                                                    |  |
| 39. Zich waggelend, wankelend voortbewegen (bijvoorbeeld door zwaarlijvigheid)?<br>Bv. Zie die dikke vrouw daar nu toch .....                                               |  |
| 40. Bij het gaan diep door zijn benen zakken?                                                                                                                               |  |
| 41. Arm aan arm gaan?                                                                                                                                                       |  |
| 42. De armen zwieren in het gaan?                                                                                                                                           |  |
| 43. Van 't één naar 't ander lopen?                                                                                                                                         |  |
| 44. Hooveerdig gaan, vooral van vrouwen gezegd?                                                                                                                             |  |
| 45. Iemand die, al gaande, altijd naar omhoog ziet?                                                                                                                         |  |
| 46. Al gaande met de ene voet op de knoesel van de andere stoten?                                                                                                           |  |
| 47. Het gewone woord voor aangeschoten zijn, door iets te veel alcohol gedronken te hebben?                                                                                 |  |
| 48. Welke woorden of uitdrukkingen worden daarvoor gebruikt om te spotten?                                                                                                  |  |
| 49. Welke gewone woorden of uitdrukkingen worden gebruikt voor "zeer dronken zijn, zodat men niet meer weet wat men zegt"?                                                  |  |
| 50. Welke woorden of uitdrukkingen worden daarvoor gebruikt om te spotten?                                                                                                  |  |
| 51. Niet meer vast kunnen stappen omdat men teveel gedronken heeft?                                                                                                         |  |
| 52. Een been buitenwaarts keren terwijl men gaat; men slaat als het ware met dat been?<br>Bv. Hij loopt nogal te .....                                                      |  |

|                                                                                                                                                                                |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>53. Mank gaan, bv. doordat men zich aan het been bezeerd heeft?<br/> Bv. Nadat hij met zijn been in een klem terechtgekomen was, liep hij wel een maand te .....</p>        |  |
| <p>54. Iemand die mank gaat?</p>                                                                                                                                               |  |
| <p>55. Welke woorden worden daarvoor gebruikt om te spotten?</p>                                                                                                               |  |
| <p>56. Op één been voortspringen?</p>                                                                                                                                          |  |
| <p>57. Zich voortbewegen met kleine sprongetjes?</p>                                                                                                                           |  |
| <p>58. Achterwaarts gaan, met de rug of de achterzijde in de richting van de beweging?</p>                                                                                     |  |
| <p>59. Zijn bestemming bereiken?<br/> Bv. Hoe laat zal je daar .....?</p>                                                                                                      |  |
| <p>60. Ergens uit schrik op de loop gaan?<br/> Bv. Als die gevaarlijke hond plots op me af zou komen, zou ik .....</p>                                                         |  |
| <p>61. In alle stilte/heimelijk ergens vertrekken; vertrekken zonder dat iemand het gezien of gehoord heeft?<br/> Bv. Als er gewerkt moet worden, dan zal hij altijd .....</p> |  |
| <p>62. Opstappen, zich verwijderen, vertrekken uit een gezelschap?<br/> Bv. Wanneer men met vrienden op café zit en men wil weggaan, dan kan men zeggen : Kom, we .....</p>    |  |
| <p>63. Welke (vrolijke, speelse ...) uitdrukkingen kent u voor 'weggaan'?</p>                                                                                                  |  |
| <p>64. Naar huis gaan om te gaan slapen?<br/> Bv. U bent samen met iemand bij mensen op bezoek en u ziet plotseling dat het al laat is, dan zegt u: Kom, we .....</p>          |  |
| <p>65. Niet meer ter plaatse aanwezig zijn, verdwenen zijn, gezegd van iemand die er niet meer is maar er daarnet wel nog was?<br/> Bv. Hij is plotseling .....</p>            |  |

|                                                                                                                                                                                        |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 66. Vertrekken van huis; u hebt om acht uur ergens afgesproken, en u moet nog vertrekken van huis, dan zegt u bijvoorbeeld tegen de kinderen: " Vooruit! We moeten ..... "             |  |
| 67. Woorden of uitdrukkingen voor "ergens met tegenzin heengaan"?                                                                                                                      |  |
| 68. Klimmen?<br>Bv. Die kwajongens doen niets liever dan in bomen .....                                                                                                                |  |
| 69. Snel en hard, plotseling en onvrijwillig op de grond terechtkomen?<br>Bv. Ik zag hem daar met z'n velo .....                                                                       |  |
| 70. Welke woorden gebruikt u om daarmee te spotten?                                                                                                                                    |  |
| 71. Gemakkelijk, met zeer weinig wrijving schuiven over een plaats waar het glad ligt?<br>Bv. Als het gevroren heeft, kan men over het ijs .....                                       |  |
| 72. Vallen op een plaats waar het glad ligt?<br>Bv. Hij zal..... over die bananenschil.                                                                                                |  |
| 73. Het evenwicht verliezen en (bijna) vallen door met de voet tegen iets te stoten, door een misstap enz.?<br>Bv. Ik zag hem daar over een grote steen .....                          |  |
| 74. Op zijn hurken (gaan) zitten?                                                                                                                                                      |  |
| 75. Ergens heen en weer staan draaien, treuzelen, zijn tijd verbeuzelen?<br>Bv. Wat staat ge daar te .....als ge ziet dat iedereen aan het werk is?                                    |  |
| 76. Een persoon die ergens heen en weer staat te draaien, te treuzelen, zijn tijd staat te verbeuzelen, maar die eigenlijk zou moeten voortdoen met zijn werk of waarmee hij bezig is? |  |
| 77. Het lichaam geheel voorover buigen?<br>Bv. Als een persoon een blad wil oprapen dat op de grond gevallen is, dan zegt men: hij moest ..... om het blad op te rapen.                |  |
| 78. Van in de verte dichterbij komen?                                                                                                                                                  |  |

|                                                                                                                                                                    |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Bv. We zagen hem in de verte, hij was aan het .....                                                                                                                |  |
| 79. Het spoor bijster zijn en totaal niet meer weten waar men is?<br>Bv. We zitten verkeerd. Volgens mij zijn we aan het .....                                     |  |
| 80. Een voertuig tot stilstand brengen of vertragen?<br>Bv. Hij was aan het fietsen en hij heeft moeten ...<br>.....omdat er een kat rakelings voorbijschoot.      |  |
| 81. Bewegingloos zitten of staan, zich stilhouden, geen vin verroeren?                                                                                             |  |
| 82. Stoeien, speels vechten, gezegd van kinderen?<br>Bv. De kinderen zijn al de hele namiddag aan het .....op het gazon.                                           |  |
| 83. Uit scherts of boosaardigheid elkaar lastig vallen, hinderen, onaangenaam zijn, gezegd van kinderen?<br>Bv. Gaan jullie nu eens stoppen met (elkaar te) .....! |  |
| 84. Met opzet een buiteling over het hoofd maken?<br>Bv. In de turnles moesten de kinderen .....                                                                   |  |
| 85. Een buiteling over het hoofd?                                                                                                                                  |  |
| 86. Iemand die niet met de rechterhand maar met de linkerhand schrijft, die alles met de linkerhand doet, is een .....                                             |  |
| 87. Wat zeg je als er geen plaats meer is op de bank en als je wil dat men plaats maakt voor jou?<br>Bv. Zeg, kun je misschien een beetje.....?                    |  |
| 88. Rood worden in het aangezicht, vaak van verlegenheid?<br>Bv. Zie hem nu toch .....!                                                                            |  |
| 89. Een persoon die rood wordt in het aangezicht?                                                                                                                  |  |
| 90. Een kind dat graag op straat speelt?                                                                                                                           |  |
| 91. Van iemand die onhandig is, zegt men: hij is .....                                                                                                             |  |
| 92. Binnensmonds praten?                                                                                                                                           |  |

|                                                                                                                     |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Bv. Ik versta je niet, je moet niet zo .....                                                                        |  |
| 93. Traag, eentonig en vleiend spreken?                                                                             |  |
| 94. Dwaze complimenten maken aan iemand?                                                                            |  |
| 95. Zot, schaterend lachen (soms zonder reden)?                                                                     |  |
| 96. Stil glimlachen?<br>Bv. Als iemand je iets vertelt, maar jij denkt er het<br>jouwe van, dan sta je wat te ..... |  |
| 97. Bedwongen, ingehouden lachen?                                                                                   |  |
| 98. Een grijnzende vertrekking van het gelaat?                                                                      |  |
| 99. Schrikken?<br>Bv. Die plotse schreeuw deed hem .....                                                            |  |
| 100. Twisten met woorden?<br>Bv. Hoor die jongens nu eens .....                                                     |  |
| 101. Spartelen, voortdurend rap bewegen met handen<br>en voeten?                                                    |  |
| 102. De lippen aflikken nadat men iets lekkers gegeten<br>heeft?                                                    |  |
| 103. Het speeksel in de mond krijgen bij het zien van<br>iets lekkers?                                              |  |
| 104. Knarsetanden?                                                                                                  |  |
| 105. Voortdurend zuchten?                                                                                           |  |
| 106. Kuchen om de keel te schrapen?                                                                                 |  |

Kent u misschien nog andere woorden of  
uitdrukkingen in uw dialect i.v.m. bovenstaande  
houdingen en bewegingen? Zo ja, wilt u ze hieronder  
opschrijven?

**Aanvullingen bij vorige vragenlijsten:****WVD 119:**

|                                                                                                   |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 107. Hoe noemt u een vrouwelijke persoon die gewoonlijk vuil is?                                  |  |
| 108. Hoe noemt u een mannelijk persoon die gewoonlijk vuil is?                                    |  |
| 109. Een grote lange kin?                                                                         |  |
| 110. De gewone benaming voor het voorhoofd?                                                       |  |
| 111. Spottende benamingen voor het voorhoofd?<br>Bv. Ik ben met mijn ..... tegen de muur gebotst. |  |
| 112. Haar dat in tegenstrijdige richting van 't ander haar groeit?                                |  |
| 113. Een kort, dik meisje?                                                                        |  |
| 114. Zeer lange armen?                                                                            |  |
| 115. Een zeer lange hals?                                                                         |  |
| 116. Een kind dat te klein en te zwak is volgens zijn jaren?                                      |  |

**WVD 120:**

|                                                                    |  |
|--------------------------------------------------------------------|--|
| 117. Deel van het lichaam waar de dijen aan 't onderlichaam komen? |  |
| 118. Zeer grote voeten?                                            |  |
| 119. Een ruwe en verweerde hand?                                   |  |
| 120. Iemand die zijn schouders hoog optrekt?                       |  |

**WVD 121:**

|                                               |  |
|-----------------------------------------------|--|
| 121. Welk woord gebruikt u voor het speeksel? |  |
| 122. Het kinderwoord voor speeksel?           |  |

|                                                 |  |
|-------------------------------------------------|--|
| 123. Stille winden lossen?                      |  |
| 124. Een stille wind?<br>Bv. Hij laat een ..... |  |